

## POSTANOWIENIE

Dnia 12 maja 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z odwołania M. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy,  
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw  
Publicznych w dniu 12 maja 2016 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 21 kwietnia 2015 r., sygn. akt III AUa [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.**

## UZASADNIENIE

Ubezpieczony M. K. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 21 kwietnia 2015 r.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego: art. 17 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 1242 ze zm.) w związku z art. 12 ust. 1 i art. 13 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 748 ze zm.; dalej: ustawa emerytalna), przez błędne uznanie, że ubezpieczony nie jest osobą niezdolną do wykonywania pracy zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami w związku z wypadkiem, któremu uległ przy pracy, a w konsekwencji przyjęcie, że ubezpieczony nie spełnia warunków do przyznania mu prawa do renty w związku z wypadkiem przy pracy; art. 12 ust. 1 oraz art. 13

ustawy emerytalnej, przez ich błędną wykładnię, która doprowadziła do uwzględnienia przy orzekaniu o niezdolności do pracy jedynie aspektu medycznego niezdolności do pracy, z całkowitym pominięciem aspektu społecznego, ekonomicznego oraz socjalnego niezdolności do pracy, a także naruszenie przepisów prawa procesowego, które to uchybienie miało istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie: art. 217 § 1 i § 2 k.p.c., art. 286 k.p.c. i 285 § 1 k.p.c., przez bezkrytyczne uznanie, że opinia biegłych z zakresu neurologii, ortopedii traumatologii z dnia 22 stycznia 2013 r. i z dnia 24 kwietnia 2013 r. oraz neurochirurga, jest przekonywująca i dostatecznie wyjaśnia sporne okoliczności, w sytuacji gdy ubezpieczony pobierał rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy od 2005 r. do marca 2009 r., a następnie od 1 kwietnia 2009 r. do 29 kwietnia 2011 r. z tytułu całkowitej niezdolności do pracy; bezzasadne oddalenie wniosku w postaci dodatkowej opinii zespołu biegłych ortepedy i neurologa, w sytuacji gdy za uzupełnieniem materiału dowodowego przemawiały uzasadnione zastrzeżenia; art. 286 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c., przez oddalenie wniosku o przeprowadzenie dowodu z opinii łącznej biegłych sądowych, szczególnie w sytuacji gdy ubezpieczony był niezdolny do pracy nieprzerwanie od 2005 r. do 2011 r., celem umożliwienia odpowiedzi na pytanie, jakie to okoliczności spowodowały przywrócenie sprawności ubezpieczonego, czyniąc go zdolnym do pracy, naruszenie to w konsekwencji doprowadziło do niewyjaśnienia istotnych dla sprawy okoliczności, tj. oceny aktualnego stanu zdrowia ubezpieczonego i związanej z tym utraty zdolności do pracy; art. 382 k.p.c. w związku z art. 244 § 1 k.p.c., polegające na pominięciu przy orzekaniu dowodu w postaci dokumentu prywatnego, tj. zaświadczenia lekarza prowadzącego z dnia 16 kwietnia 2014 r., że ubezpieczony nie nadaje się do pracy fizycznej; art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c., przez braki uzasadnienia wyroku, tj. niewskazanie w treści uzasadnienia wyroku, z jakich przyczyn Sąd odmówił wiarygodności i mocy dowodowej zwiększenia uszczerbku na zdrowiu do 53% w 2009 r., czego konsekwencją było przyznanie renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania „ze względu wystąpienie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego: czy przy orzekaniu o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy ubezpieczonego Sąd winien badać

jedynie aspekt medyczny niezdolności do pracy, czy też powinien rozważyć również aspekt socjalny, ekonomiczny oraz społeczny niezdolności do pracy? Podnoszę, że udzielenie odpowiedzi na to pytanie ma istotne znaczenie dla ustalenia jakie kryteria sąd orzekający powinien wziąć pod uwagę, orzekając o niezdolności do pracy ubezpieczonego. W konsekwencji, odpowiedź na zadane pytanie pozwoli w sposób nie budzący wątpliwości wyjaśnić jak należy rozumieć pojęcie „niezdolności do pracy.” W ocenie ubezpieczonego nie można zawężyć rozumienia pojęcia „niezdolności do pracy”, jedynie do aspektu medycznego. Równie ważny, a czasem nawet ważniejszy jest aspekt socjalny, ekonomiczny i społeczny niezdolności do pracy. Jak przyjął to SN w orzeczeniu z dnia 13 października 2009 roku (syg.akt.UK 106/2009,111 UK 60/08), ostateczna ocena niezdolności do pracy powinna uwzględniać również poziom kwalifikacji ubezpieczonego, możliwości zarobkowania w ramach tych kwalifikacji, możliwość wykonywania dotychczasowej pracy, względnie konieczność przekwalifikowania zawodowego, z uwzględnieniem wieku ubezpieczonego, jego przydatności zawodowej, sytuacji na rynku pracy, wykształcenia. Według ubezpieczonego, przy ocenie jego potencjału zawodowego, nie można poprzestać jedynie na ustaleniu schorzeń. Decydujące znaczenie powinien mieć wiek ubezpieczonego, poziom jego wykształcenia, zdobyte doświadczenie zawodowe oraz predyspozycje psychofizyczne. Pomijanie tych kryteriów automatycznie prowadzi do ograniczenia niezdolności do pracy, jedynie do okoliczności natury medycznej, a okoliczności te wielokrotnie nie odzwierciedlają rzeczywistej sytuacji czy potencjału zawodowego ubezpieczonego. Sąd ustalając, czy ubezpieczony jest niezdolny do pracy w pierwszej kolejności winien zbadać wszystkie te aspekty niezdolności. Czy przy orzekaniu o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy ubezpieczonego Sąd uprawniony jest do oparcia swojego rozstrzygnięcia jedynie na opiniach biegłych sądowych posiadających wiedzę specjalną w zakresie schorzeń, na które cierpi ubezpieczony, czy ocena ta winna uwzględniać zasady logiki i doświadczenia życiowego, zwłaszcza w kontekście zwiększenia uszczerbku na zdrowiu w roku 2009 do 53%, a następnie pobieranie renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy do kwietnia 2011 roku, przy uznaniu w pełni schorzeń ubezpieczonego.

Ubezpieczony nieprzerwanie przebywał na rencie do kwietnia 2011 roku, choćby z tych powodów wymagało to wnikliwego wyjaśnienia.”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wstępnie trzeba przypomnieć, że ograniczenia dopuszczalności wnoszenia skargi kasacyjnej wynikają z konstytucyjnej roli Sądu Najwyższego w systemie organów wymiaru sprawiedliwości. Zgodnie bowiem z art. 1 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. Nr 240, poz. 2052 ze zm.), rolą tego Sądu w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości pozostaje zapewnienie w ramach nadzoru zgodności z prawem oraz jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych i wojskowych przez rozpoznawanie kasacji oraz innych środków odwoławczych, podejmowanie uchwał rozstrzygających zagadnienia prawne i rozstrzyganie innych spraw określonych w ustawach. Skarga kasacyjna nie jest więc (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia, gdy się weźmie nadto pod uwagę, że Konstytucja w art. 177 ust. 1 gwarantuje jedynie dwuinstancyjne postępowanie. Ewentualna możliwość dalszego postępowania, w tym postępowania przed Sądem Najwyższym, stanowi uprawnienie dodatkowe, które może zostać obwarowane szczególnymi przesłankami, w tym określonymi w art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c.

Stosownie do art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Skarżący powołał się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego. Odnosząc się do powyższej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, stwierdzić należy, że zagadnieniem prawnym jest zagadnienie, które

wiąże się z określonymi przepisami prawa materialnego lub procesowego, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia konkretnej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Jednocześnie z ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, że w sprawie nie występuje zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii prawnej prezentowanej przez skarżącego i wyraził swój pogląd we wcześniejszej uchwale, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP-wkł. 2003 nr 13, poz. 5; z dnia 27 marca 2008 r., III UK 124/07, LEX nr 461723; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 316/07, LEX nr 452455; z dnia 16 marca 2009 r., III PK 3/09, LEX nr 829148, czy też z dnia 19 lutego 2014 r., I PK 264/13, LEX nr 1646093).

Skarżący wskazuje na wątpliwości, sprowadzające się do rozumienia pojęcia „niezdolności do pracy” i znaczenia w tym kontekście aspektu medycznego zestawionego z aspektami: socjalnym, ekonomicznym oraz społecznym. W tym zakresie istnieje bogate orzecznictwo Sądu Najwyższego. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 stycznia 2010 r., I UK 215/09 (LEX nr 577815), pojęcie niezdolności do pracy definiuje jej art. 12 ust. 1 ustawy emerytalnej, zgodnie z którym niezdolna do pracy w rozumieniu ustawy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Całkowicie niezdolna do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy (art. 12 ust. 2), a częściowo niezdolna do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji (art. 12 ust. 3). Artykuł 13 ust. 1 ustawy emerytalnej stanowi natomiast, że przy ocenie stopnia i przewidywanego okresu niezdolności do pracy oraz rokowania co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się: stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji (pkt 1); możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne (pkt 2). Przewidziane w art. 13

ust. 1 ustawy emerytalnej, wyżej wskazane przesłanki, odnoszą się zatem tylko do ustalania stopnia lub trwałości niezdolności do pracy. W związku z tym nie mają one znaczenia, gdy aspekt biologiczny (medyczny) wskazuje na zachowanie zdolności do pracy. Obiektywna możliwość podjęcia dotychczasowego lub innego zatrudnienia, zgodnie z poziomem kwalifikacji, wykształcenia, wieku i predyspozycji psychofizycznych może być zatem brana pod uwagę tylko wtedy, gdy ubiegający się o rentę jest niezdolny do pracy z medycznego punktu widzenia, gdyż oba te aspekty medyczny (biologiczny) i socjalny (ekonomiczny) muszą występować łącznie (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 lipca 2012 r., II UK 329/11, LEX nr 1265567; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 1999 r., II UKN 675/98, OSNAPIUS 2000 nr 16, poz. 624; por. też wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 20 sierpnia 2003 r., II UK 11/03, LEX nr 585793; z dnia 18 maja 2006 r., II UK 156/05, LEX nr 1001299; z dnia 8 maja 2012 r., II UK 236/11, M.P.Pr. 2012 nr 9, s. 494-495).

Nie budzi również wątpliwości, że aspekt medyczny niezdolności do pracy może być oceniany wyłącznie przez biegłego lekarza (art. 278 § 1 k.p.c.), a nie na podstawie zasad logiki i doświadczenia życiowego. Nie da się przy tym nie zauważyć, że przedstawiana przez skarżącego w tym zakresie wątpliwość odnosi się do wiarygodności i mocy dowodowej orzeczenia „o zwiększeniu uszczerbku na zdrowiu do 53% w 2009 r.” w konfrontacji z opiniami biegłych lekarzy. Kwestia ta zaś odnosi się do oceny dowodów w niniejszej sprawie (art. 233 § 1 k.p.c.) i tym samym nie może stanowić materii istotnego zagadnienia prawnego, bowiem, pomijając już niedopuszczalność powoływania się w skardze kasacyjnej na naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. (zob. art. 398<sup>3</sup> § 3 k.p.c.), rozstrzygnięcie wątpliwości interpretacyjnych nie może się sprowadzać do odpowiedzi na zarzuty skarżącego skierowane pod adresem zaskarżonego orzeczenia (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP - wkładka 2003 nr 13, poz. 5).

Skarżący nie zdołał zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jego skargi przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398<sup>9</sup> k.p.c., należało postanowić jak w sentencji.

